Apostați contemporani

de ieroschimonah Hrisostom

Întâlneşti deseori în viață oameni care purtați de valuri încoace şi-n colo, îngrijorați doar de bucata de pâine şi de confortul familiei îşi topesc zilele în dulceaga rutină a bucuriei de a exista. Nu-şi ostenesc inima cu durerile altora, nu-şi pun întrebări dezmorțitoare, nu-şi frământă sufletul cu tainice zbateri: plutesc inert în toropeala traiului molcom şi fără probleme. Ei bine, aceşti apostați contemporani sunt tot mai mulți printre creştinii zilelor noastre; creştini de circumstanță, oameni care au devenit creştini prin descendență, iar nu prin asumarea conştientă a ostenelilor sfințitoare în viața personală şi socială, atât de proprii adevăratului creştin.

Ne întrebăm oarecum retoric, dar cuprinşi de o adâncă durere a inimii: oare generațiile veacului nostru nu mai poartă într-însele sământa adevărului, nu-şi mai prețuiesc ele zestrea chemării la viața creştină, zestre scump apărată şi cu sânge pecetluită de strămoşii noştri? S-a stins oare din firea neamului nostru scânteia sfintelor năzuințe, izbucnirea mucenicească împotriva fărădelegii care ne sfărâmă puterile, cocoțată la tribuna dreptății? Oare românul şi-a uitat cu totul vocația sfințeniei, puterile neşovăitoare în lupta cu păcatul? Oare a pierdut cu totul dorința unei alte ordini, alta decât cea impusă omenirii de mai marii lumii, cu sprijinul politic al vânzătorilor de neam şi țara?

Iată întrebări care ar trebui să zguduie tihna ruşinoasa a fiecărui român şi a fiecărui creştin, întrebări pe care dacă noi, fiecare în parte, nu ni le punem, vom pieri ca neam şi creştini. Sunt întrebări cu care ne vor judeca în fața lui Dumnezeu, atât înaintaşii, cât şi urmaşii noştri, sunt întrebări care, cândva, la judecata neamurilor ne vor acuza ca le-am lăsat fără răspuns din cauza sfâşietoarei ignoranțe care ne macină existența.

Chipurile apostaziei pot fi dulci sau amare

Dar poate unii nedumeriți se întreabă: „De fapt, care-s primejdiile care ne pândesc, cum ne atacă, unde țintesc, unde sfârşesc etc.?"

Primejdiile simt multe. Chipurile lor sunt şi mai multe. Unele-s dulci, altele amare. Unele resping, altele atrag, în funcție de formele pe care le îmbracă şi de dispoziția fiecăruia în parte de a se lasă momit. Dar, totuşi, cel mai bine le cunosc, pentru că se luptă cu ele, cei care duc viața adevărat creştineasca; cei ce nu se tem de durerile viețuirii creştine; cei ce râvnesc bucuriile suferinței, care nu cochetează cu poruncile aspre ale Evangheliei, ci le împlinesc cu sfânta lor râvnă, fără viclene concesii moderniste şi ecumniste.

Mergând pe firul problemei, cred că cea mai înspăimântătoare primejdie, atât pentru toți creştinii, cât şi pentru fiecare în parte, este *apostazia.* Exista astăzi mai mult ca oricând o mentalitate şi o societate cu o uimitoare predispoziție spre apostazie. Dar ce fel de apostazie? Este ea identica cu apostazia primelor secole creştine, aşa cum apare ea din manualele de istorie bisericeasca şi din Viețile Sfinților? Numai parțial. Se aseamănă cu cea istorica, pentru că dezbină de Hristos, de Biserica, de mântuire. Dar apostazia vremurilor noastre, pe lângă formele clasice de afirmare, prezintă şi chipuri noi, „atrăgătoare", „binevoitoare", „umaniste şi ocrotitoare". Vechea apostazie era tiranică, grosolană, dar mai ales fățişă, astfel incit iți solicita împotrivirea, dârzenia, capacitatea de rezistență, dându-ți posibilitatea de-a o identifica direct şi implicit, de a o contracara. Presiunile fiind de natură externă, torturile vizând distrugerea fizică a creştinului, sufletul îşi păstra o anumită independență şi putere de răzvrătire, ceea ce era, şi este, fundamental important pentru un creştin în lupta cu păcatul şi cu apostaziile vremii.

Apostazia lucrează în noi precum cariul în lemn

Dar astăzi? Apostazia în forme dintre cele mai rafinate este omniprezenta şi se insinuează hoţeşte în fiecare din noi şi în fiecare ungher al societăţii. Chiar şi prin casnicii noştri, adeverind cuvântul Evangheliei, apostazia lucrează răbdătoare în noi precum cariul în lemn.

Dar asta nu înseamnă că nu ne putem împotrivi ei.

Având în vedere că apostazia se strecoară în inimile noastre prin trup şi prin suflet, pe acestea se cuvine să le păzim mai întâi. Această păzire creştinii o numesc înfrânare. Ne înfrânăm împotriva fiecărui păcat. Ne folosim de înfrânare împotriva tuturor păcatelor cu care ne ispiteşte societatea contemporană apostată.

Trebuie să ştim însă că cei mai feriţi de apostazie sunt creştinii care, zilnic, îşi hrănesc sufletele nu cu ziare sau televiziune, nu cu preocupările deşarte ale acestei lumi, nu cu îmbuibare, desfrânare, slavă deşartă sau lăcomia banilor, ci care se hrănesc cu iubirea lui Dumnezeu, cu citirea neobosită a Sfintei Evanghelii şi a Vieţilor Sfinţilor, cu meditarea la cuvintele Sfinţilor Părinţi, care dau vigoare şi bărbăţie sufletului spre a se împotrivi păcatului şi apostaziei.

O teologie "umanistă", socială şi conciliantă

Hărţuiala vine astăzi din toate direcţiile, cu paşi de pisică, iar păcatul loveşte cu iuţime de fulger. Nu iartă pe nimeni. Nici pe preşedinte, nici pe primar, nici pe deputat, nici pe savant, nici pe omul de rând - absolut toţi suntem încercaţi de păcate.

Unii vor fi crezând că lepădarea de Hristos e mai iertătoare cu întâistătătorii Bisericii, că apostazia aceasta generală ocoleşte conştiinţele prelaţilor noştri, arhierei şi clerici.

Ei bine, nu-i chiar aşa. Nimeni nu este infailibil în faţa rătăcirilor moderne. Lepădarea sau apostazia, astăzi ca şi întotdeauna, poate să ia chiar şi chipul lui Hristos, chip paşnic şi blând, conciliant şi iubitor. Întâlnim acest chip atât în conferinţe pan-ortodoxe, în alianţe „de pace", în bănci ale "religiilor", în fundaţii cu caracter ecologist sau umanist, în întruniri, mitinguri şi dezbateri cu scopuri, desigur, dintre cele mai "nobile".

Oare acesta să fie chipul lui Hristos? Cu siguranţă nu. Oare pentru aceasta s-a întrupat, răstignit şi înviat Hristos? Pentru concesii, compromisuri şi calcule meschine, pentru progres, confort, pentru diplomaţie sau pentru „o lume mai bună" şi „pace între popoare"?

Dar orice drept-credincios ştie că răspunsul este nu. Dacă mă mântuiesc prin bunăstare de ce mai postesc, de ce mă mai înfrânez, de ce să mă mai nevoiesc? Dacă mă mântuiesc prin „progres" şi „ordine socială" înseamnă că strămoşii noştri care n-au cunoscut „progresul" şi nici „ordinea socială" modernă nu s-au mântuit.

Aceasta teologie "umanistă", socială şi conciliantă, pune accentul pe acest veac, spre bucuria trecătoare a trupului, dar întristează sufletul, căci răpeşte ortodoxului dorirea şi aşteptarea vieţii veşnice. A fost sesizată şi aspru criticată de marii sfinţi nevoitori ai Bisericii Ortodoxe (în vremea noastră de Sfinţii Teofan Zăvoritul, Ignatie Briancianinov, Ioan Iacob Hozevitul, Pavel Florenski, Ioan Maximovici, Serafim Rose, Iustin Popovici, Paisie Aghioritul etc.) cât şi de gânditori ortodocşi precum Dostoievski, Leontiev etc.

Omul - un „bun" al unei oligarhii comerciale

Acest „umanism universalist", la origine catolico-protestant, cu îndepărtate ecouri din lumea Greciei antice (Protagoras: „omul este măsura tuturor lucrurilor"), care-l pune pe om deasupra tuturor lucrurilor, este încurajat şi întreţinut inconştient de noi toţi, iubitori ai simţurilor şi aserviţi „societăţii de consum".

Dar ce este această „societate de consum" e foarte bine să ştim, ca să fim prevăzători. E societatea care-l transforma pe om într-un „bun" al unei oligarhii comerciale. E societatea care a făcut din marketing unicul ei principiu: religios, moral, social.

Trebuie sa recunoaştem că omul zilelor noastre, nu face diferență dintre social şi moral. Dacă un creştin săvârşeşte un act imoral, dar necondamnat constituțional şi social, el nu sesizează că a păcătuit în fața lui Dumnezeu, că a călcat porunca lui Hristos, că este în lepădare față de Biserică şi față de legile mântuirii; el nu-şi sesizează apostazia. Pentru acest om, dumnezeu nu mai este Hristos, ci Statul, Guvernul, Constituția, sau poporul, lumea şi legile ei. Acest soi de om săvârşeşte păcatul, atent doar la datoria sa publică, iar apoi se poate întoarce liniştit acasă, îşi ia dejunul, se bucurăă liniştit de familie fără lăuntrice mustrări şi sufleteşti frământări. E tipul celui care săvârşind păcatul, e vesel, mulțumit, bine dispus că şi-a făcut conştiincios „datoria". E tipul celui care în fața mustrărilor răspunde senin şi candid: "eram la serviciu", "am procedat după lege", „am avut ordin", „mi-am făcut datoria", „şeful răspunde" etc.

Generația nepăsării

Acest gen de oameni au fost uneltele ideale ale tiraniei politice, de la comunism la orice regim satanic; acest soi mişună printre noi şi astăzi, unii îşi spun chiar "credincioşi", dar ei vor fi călăii noştri de mâine. Vinovați suntem toți cei care ne facem pilde de astfel de moravuri, favorizând răspândirea lor, cedând în fața puterii, a şantajului, a unui interes meschin, a asigurării unui servici, a unui profit nemeritat etc.

Toate acestea la un loc, toata nesiguranța, toată ezitarea, toată frica de teama şi de dragul lumii sunt fiice ale apostaziei; sunt lepădări de adevăr, lepădări de dreptate, lepădări de curaj, lepădări de mucenicie, lepădări de dragoste pentru sufletul omului, lepădări de neam, lepădări de credință, lepădări de Dumnezeu, lepădări de mântuire, de rai, de veşnicie.

Un mare cuvios al vremii noastre, părintele Paisie Aghioritul, observând toate aceste răni ale societății, numea lumea contemporana „GENERAȚIA NEPĂSĂRII", adăugând că „nepăsarea față de Dumnezeu aduce nepăsarea față de toate celelalte."

Da, într-adevar, în nepăsarea față de Dumnezeu stă tot dezastrul lumii noastre, toate eşecurile noastre, toată deznădejdea noastră, toată teama de viață şi de moarte. Dacă trândăvia şi necredința au adus atât nor de nepăsare şi amorțeală în sufletele noastre, oare ce va fi cu generațiile viitoare? Nu cumva îşi vor urî propria viață, oare nu îşi vor urî părinții, oare nu va fi o lume demonică pe pământ? Vai celor de mâine, şi vai nouă, celor de azi, că suntem vrăjmaşii copiilor noştri, suntem vrăjmaşii strămoşilor noştri, vrăjmaşii mântuirii neamului omenesc, vrăjmaşii lui Hristos cel răstignit, Care ne mustră cu cuvintele acestea: «Dar voi întreceți măsura părinților voştri! şerpi, pui de vipere, cum veți scăpa de osânda gheenei?» (*Matei 23, 32-33).*